

da uz književno-teoretičarske pristupe prevladavaju povjesničarski. U ostalome, od samih početaka *Desničinih susreta*, povjesničari poput Ljube Bobana (1933.-1994.), Ivana Očaka (1920.-1994.) ili Drage Roksanđića sudjeluju ili su sudjelovali aktivno u programu i organizaciji *Susreta*. Objašnjavajući odrednice prvih *Desničinih susreta* 1989. godine, Drago Roksanđić je ukazao na racionalno i dugoročno osmišljen program susreta, koji se uz neke promjene 2005. godine mogao ponovno postaviti na noge, a unatoč drugačijim okolnostima njegovi su ciljevi vjerojatno jednako potrebni i poželjni kao i u 1990-ima. Tim projektom radi se i na određenoj *Geschichtsaufarbeitung* u hrvatskoj i srpskoj historiografiji i kulturi općenito, budući da on na nov i otvoren način spaja hrvatske i srpske intelektualce te njihove osvrte na zajedničku prošlost.

— **Nikolina Šimetin Šegvić** [povijest]

EKONOMSKA I EKOHISTORIJA: časopis za gospodarsku povijest i povijest okoliša,

broj 5, Zagreb 2009., 274 str.

Godine 2009. časopis *Ekonomska i ekohistorija: časopis za gospodarsku povijest i povijest okoliša*, popularno nazvan *Eko-Eko*, ušao je u svoju petu godinu izlazenja. Radi se o dovoljno dugom periodu da se može govoriti o tradiciji. Prije svega o tradiciji kvalitete, a ona se, između ostaloga, očituje u konstantnosti objavljivanja tematskih brojeva. Nakon drugog broja započela je primjena tog modela, pa je tako 2006. godine tema bila „Bolesti, gospodarstvo i okoliš“, 2007. „Ljudi i rijeke (vode)“, a 2008. „Šume i ljudi“. Peti broj časopisa, kojeg ovdje prikazujemo, sadrži temu „Lov i ljudi“. Lov i odnos društva prema toj aktivnosti obrađen je iz raznih kutova gledišta: prije svega iz ekohistorijskog, zatim društvenohistorijskog, te kulturnohistorijskog.

Na prvom mjestu nalazi se tekst dr. sc. Krešimira Krapinca, dr. sc. Marijana Grubešića, Kristijana Tomljanovića i Igora Kovača (znanstvenici sa Šumarskog fakulteta u Zagrebu), „Uloga lovačkih izložbi te njihov značaj u valorizaciji stupnja razvijenosti lovstva pojedine zemlje s posebnim osvrtom na Hrvatsku“. Autori su prikazali povijest europskih lovačkih izložbi, koje se održavaju od kraja 19. stoljeća do današnjih dana, a izložbe su im poslužile za prikaz položaja hrvatskog lovstva koje po bogatstvu svoje ponude nimalo nije zaostajalo za ponudama svih drugih zemalja. Redovna profesorica u mirovini dr. sc. Mira Kolar-Dimitrijević i Elizabeta Wagner napisale su članak „Lov i plemstvo u Hrvatskoj i Slavoniji“ u kojem su lovstvo, rasonodu viših klasa i društvene elite u devetnaestom i dvadesetom stoljeću, opisale kao manifestaciju plemićkog prava na raspolaganje vlasništvom i vježbu oružjem u miru. Autorice kontrastiraju kolektivnu memoriju različitih društvenih klasa prema kojima je plemstvo gajilo ugodna sjećanja na lov, dok je seljaštvo imalo neugodna sjećanja, pa ih je nastojalo nadomjestiti željom za podjelom šuma. Šume su tada bile u vlasništvu plemića kao jedno od njihovih posljednjih regalnih prava. Proces agrarne reforme u dvadesetom stoljeću dokinuo je tradiciju plemićkog lova na prostoru Hrvatske i Slavonije – lov je postajao posao, a ne zabava. Krajem tridesetih godina šumski su posjedi usitnjeni, pa je stari model lovstva na velikim privatnim posjedima uskoro nestao.

Tomislav Krznar napisao je članak „Utjecaj lova na razvoj čovjeka. pokušaj ekohistorijskog uvida“, u kojem se kroz dugi period usporedno prati fizički razvoj čovjeka i njegova upućenost u lovačke aktivnosti. Autor priznaje da se njegov rad nalazi „na razmeđu disciplina“, što dokazuje svojim historiografskim, antropološkim i biološkim raščlanjivanjem tematike utjecaja lova na čovjeka, od početaka lovstva do okretanja poljoprivrednim djelatnostima. Dr. sc. Mladen Tomorad, docent na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, napisao je tekst „Lov i ribolov u starom Egiptu“. Kroz njegov pregled povijesti lova u Egiptu od 5000. g. pr. Kr. do 30. g. pr. Kr. uvida se značajno mjesto koje je ta aktivnost zauzimala, bila ona rasonoda ili sredstvo prehrane. Aktivnosti egipatskih lovaca svakako su bile mnogostruke, pa su tako lovili krokodile, nilske konje, slonove i ostale divlje životinje, ali važnija je spoznaja da je prebacivanje društva iz nomadskog u sjedilački način života obilježilo i karakter lova – usred te razdjelnice on postaje sredstvo zabave. Dr. sc. Dejan Zadravec, s Filozofskog fakulteta u Ljubljani, napisao je članak „Urbarialni zapisi o lovstvu na območju med Savo in Sotlo v prvi polovici 17. stoletja“, gdje je analizirao sadržaje urbara u kojima su opisivani prava i prihodi plemstva. Osim tih osnovnih podataka iščitao je i razlikovanje prava na visoki i niski lov, gdje se odražavaju razlike između elite i seljaštva. Dr. sc. Ivica Šute, docent na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, u

članku „Hrvatska seljačka lovačka društva i organizacija lova u drugoj polovici 30-ih godina 20. stoljeća u Hrvatskoj“ prikazuje djelatnost Gospodarske Sloge, organizacije Hrvatske seljačke stranke zadužene za gospodarstvo, na polju organizacije lovstva, kao i specijaliziranu organizaciju Hrvatskih seljačkih lovačkih društava (HSLD). Autor zaključuje da je hrvatski seljački pokret koristio lovstvo kao jedan od elemenata poboljšanja organizacije i standarda seljaštva. Razvoj organizacije bio je planiran, ali katkad i neravnomjeran. Lov je negdje bio ograničen, a negdje posve zabranjen, no osim tih neujednačenosti postojao je i problem krivolova. Jedan od prvih problema s kojim se HSLD suočio, bila je razlika između sjevernohrvatskog (Savska banovina) „dominalnog“ sustava lova (općina lov daje u zakup putem javne dražbe) i „regalnog“ sustava (država ima pravo lova).

Nakon teme „Lov i ljudi“ u časopisu slijedi rubrika „Članci“. Ona počinje tekстом dr. sc. Mirele Slukan Altić „Utjecaj rijeke Kupe na lokaciju i urbani razvoj vojnog Siska“ gdje je autorica u okviru klasične ekohistorijske teme utjecaja rijeke na urbane cjeline analizom kartografskih izvora pokazala važan dio povijesnog razvoja Siska i presudan utjecaj Kupe na njega. Nakon tog teksta slijedi članak dr. sc. Dubravke Mlinarić, s Instituta za migracije i narodnosti, „Privatni projekti isušivanja i melioracije tla u Dalmaciji i Istri od ranoga novog vijeka do 20. stoljeća“. Autorica je analizirala dva pothvata melioracijskih radova (Vransko blato u 18. stoljeću i močvara na Brijunima u 20. stoljeću) i promjene između ta dva prostorna uređenja u smislu razlike u „povijesnim dimenzijama promišljanja prirode i djelovanja u njoj“. Treći tekst u rubrici članaka napisao je dr. sc. Hrvoje Petrić, docent na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Članak „O požarima i urbanom okolišu slobodnih kraljevskih gradova Hrvatsko-slavonskog kraljevstva u ranome novom vijeku (Varaždin, Križevci, Koprivnica, Zagreb“ govori o malim i zbijenim, gusto naseljenim urbanim zajednicama i nizu požara koji su ih, gotovo u pravilnim tridesetogodišnjim intervalima, zadesili u ranome novom vijeku. Katastrofalne posljedice požara pokrenule su osnivanje preventivnih mjera, kao i promjene u tradicionalnom načinu gradnje, a iako nemamo mnogo podataka o društvenim posljedicama požara, upravo o tom fenomenu svjedoči varaždinski požar iz 1776. koji je doveo do preseljenja institucija glavnog grada u Zagreb. Posljednji članak u ovom časopisu, naslovljen „Zaštita okoliša u stavovima i ponašanju studenata Koprivničko-križevačke županije“, napisale su Sandra Kantar, mr. sc. Kristina Svržnjak i Olga Razum, s Visokog gospodarskog učilišta u Križevcima. Uz izlaganje sociodemografskih obilježja studenata, autorice su kroz seriju podataka prezentirale mišljenja i stavove studenata, te došle do zaključka da studenti Visokoga gospodarskog učilišta u Križevcima imaju veću svijest o problemima okoliša od studenata koji pohađaju

Ekonomski fakultet u Zagrebu – studijski centar u Koprivnici. Na kraju rubrike članaka nalazi se prilog mr. sc. Ivana Obadića, koji je sastavio opsežnu „Bibliografiju ekohistorije i ekonomske povijesti grada Varaždina i njegove okolice“. U posljednjem dijelu časopisa nalaze se i prikazi knjige, te izvještaji sa znanstvenih skupova.

Ovaj je prikaz najbolje zaključiti kratkim citatom iz prvog broja *Ekonomске i ekohistorije*. Urednica Mira Kolar-Dimitrijević tada je u uvodniku rekla da: „ovaj časopis ima za cilj podržavati otvorenost tema iz ekohistorije, razvitka gospodarstva, ali i razvitka životne sredine, socijalne politike, uključujući sve elemente koji čine taj život. Mislim da samo upoznavajući druge upoznajemo i sebe, bogatimo narodno gospodarstvo i kulturu života određene sredine. Umijeće suradnje mora se ne samo potaknuti, nego i njegovati jer prostor iza političkih događanja pun je zanimljivih iznenađenja i spoznaja čije je njegovanje vrijedno.“ *Ekonomska i ekohistorija* i dalje nastavlja, kako je dokazano i petim brojem, ići putem interdisciplinarnosti i otkrivanja novih tema historiografije.

— **Tomislav Brandolica** [povijest]

Eric Hobsbawm,
*ZANIMLJIVA
 VREMENA: ŽIVOT
 KROZ DVADESETO
 STOLJEĆE,*

Zagreb: Disput, 2009., 379 str.

Kako da povjesničar-autobiograf pristupi analizi i vrednovanju vremena u koje je i sam utkan, kojega je i sam dijelom suoblikovao? Štoviše, kako pri tome pozicionirati i ograničiti samoga sebe, vlastite porive, strahove i nadanja koji su i uvjetovali čulnu narav percepcije, a da zadržimo svojevrstu kritičku i – ukoliko do nje još uvijek držimo – objektivističku crtu? Na onoj svjesnoj i voljnoj razini, tako bismo rado nešto neprimjereno ili štetno prešutjeli, zaobišli i sklonili,

Pro Tempore

Pro Tempore

ČASOPIS STUDENATA POVIJESTI BROJ 8/9, 2010.-2011.

Pro Tempore

Časopis studenata povijesti
godina VII, broj 8-9, 2010-2011.

Glavni i odgovorni urednik
Filip Šimetin Šegvić

Počasni urednik
André Burguière

Uredništvo
Tomislav Brandolica, Marko Lovrić,
Andreja Piršić, Filip Šimetin Šegvić,
Nikolina Šimetin Šegvić, Stefan
Treskanica

Urednici pripravnici
Marta Fiolić, Kristina Frančina, Sanda
Vučićić

Redakcija
Tomislav Brandolica, Marta Fiolić,
Kristina Frančina, Marko Lovrić,
Andreja Piršić, Nikolina Šimetin Šegvić,
Filip Šimetin Šegvić, Stefan Treskanica,
Sanda Vučićić

Tajnica uredništva
Martina Borovčak

Recenzenti
dr. sc. Damir Agičić
dr. sc. Ivo Banac
dr. sc. Zrinka Blažević
dr. sc. Ivan Botica
Miodrag Gladović, d.i.e.
dr. sc. Borislav Grgin
dr. sc. Mirjana Gross
dr. sc. Željko Holjevac
dr. sc. Nenad Ivić
Branimir Janković, prof.
dr. sc. Bruna Kuntić-Makvić
mr. sc. Hrvoje Klasić
dr. sc. Isao Koshimura
dr. sc. Mirjana Matijević Sokol
dr. sc. Hrvoje Petrić
dr. sc. Radivoj Radić
Danijel Rafaelić, prof.
dr. sc. Drago Roksandić
dr. sc. Relja Seferović
dr. sc. Boris Senker
Marina Šegvić, prof.
dr. sc. Božena Vranješ-Šoljan

Lektura i korektura
Marta Fiolić
Ana Jambrišak
Vedrana Janković
Nikolina Kos
Marko Pojatina
Tihomir Varjačić
Tajana Vlasisavljević

Dizajn i priprema za tisak
Tomislav Vlainić
Lada Vlainić

Prijevodni s engleskog jezika
Tomislav Brandolica
Jelena Krilanović
Tina Kužić, prof.
Marko Lovrić
Marija Marčetić
Judita Mustapić
Andrea Pečnik
Marko Pojatina
Prijevodi s njemačkog jezika
Sara Katanec
Mirela Landsman Vinković
Azra Plićanić Mesić, prof.
Filip Šimetin Šegvić
Prijevodi s francuskog jezika
Marta Fiolić
Tea Šimičić
Marina Šegvić, prof.
Mihaela Vekarić
Prijevodi sa slovenskog i srpskog jezika
Krešimir Matešić
Prijevodi s talijanskog jezika
Marina Šegvić, prof.

Izdavač
Klub studenata povijesti - ISHA
Zagreb

Tisak
ZT ZAGRAF

Naklada
Tiskano u 300 primjeraka

ISSN: 1334-8302

Tvrđnje i mišljenja u objavljenim
radovima izražavaju isključivo stavove
autora i ne predstavljaju nužno stavove
i mišljenja uredništva i izdavača.

Izdavanje ovog časopisa financijski su
omogućili:
Odsjek za povijest Filozofskog fakulteta
Sveučilišta u Zagrebu,
DTM GRUPA d.o.o.,
NARCOR d.o.o.,
TRANSPORTI KRAJAN d.o.o.,
HEMA d.o.o.,
KEMOKOP d.o.o.,
EUROGRAF d.o.o.,
Privatne donacije: S. S., M. F., prof.
dr. Drago Roksandić, Marko Lovrić,
Filip Šimetin Šegvić, Nikolina Šimetin
Šegvić, Tomislav Brandolica.

Redakcija časopisa Pro tempore svim
se donatorima iskreno zahvaljuje na
financijskoj podršci!
Redakcija se također posebno
zahvaljuje gospodinu Zlatku Ožboltu,
dia na trudu i pomoći. Zahvaljujući
njemu, put do izdavanja ovog broja
bio je mnogo lakši. Gospodinu Zoranu
Ivankoviću isto tako dugujemo veliku
zahvalu što nam je izašao u susret
prilikom tiskanja časopisa.

Časopis se ne naplaćuje.

Adresa uredništva:
Klub studenata povijesti - ISHA
Zagreb
(za: Redakcija Pro tempore),
Filozofski fakultet
Sveučilišta u Zagrebu,
Ivana Lučića 3, 10000 Zagreb

E-mail:
pt.redakcija@gmail.com
phillip.simetinsegvic@gmail.com